

3. Anlamanın Yapı Taşları

Okuma: Hikâye

"Eskici"

Okuma: Gezi Yazısı

"Bizim Akdeniz'den"

Edebiyat Atölyesi: Konuşma

"Benim Mekânım"

Dinleme/İzleme: Belgesel

"Nevruz"

Edebiyat Atölyesi: Yazma

"Nevruz'un İzinde: Bir Belgeselin İnfografiği"

3. TEMADA SİZİ NELER BEKLİYOR?

NELERİ KEŞFEDECEKSİNİZ?

Anlamanın Yapı Taşları temasında daha önceki temalarda edindiğiniz bilgilerin de yardımıyla metinlerdeki yapı unsurlarını keşfedeceksiniz. Sanatsal ve öğretici metinlerin yapı unsurlarının farklılıklarını, yapı unsurlarının metin türlerine göre farklılık gösterdiğini kavrayacaksınız. Bunların yanı sıra düzyazı ve şiir arasındaki içerik ve anlam farklılıklarının yapı özelliklerine yansımalarını, yapı unsurlarının metnin ana düşüncesine katkısını keşfedeceksiniz. İnfografik metin ile ilgili örnekler inceleyip bu metin türünü tanıyacak ve infografik metin çalışmaları yapacaksınız. İnfografik metin hazırlarken hem kültürümüzden öğeleri tanıttak hem de kültürel farklılıkların zenginliğini fark edeceksiniz.

NASIL KEŞFEDECEKSİNİZ?

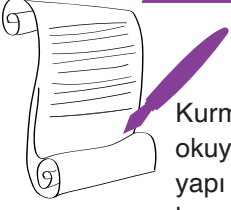

Metinlerin yapısını keşif sürecinde anlatıcı, ahenk unsurları, bakış açısı, giriş-gelişme-sonuç, infografik metin, kültürel farkındalık, mekân, nesnellik, olay örgüsü, öznellik, serim-düğüm-çözüm, şahıs kadrosu, zaman gibi kavramlar size eşlik edecek.

Yapı unsurlarını keşif sürecinde anlam ve yapı arasındaki ilişkiyi öğrenebileceğiniz hikâye, şiir, gezi yazısı türlerine ait metinleri derinlemesine tahlil edeceksiniz. Okuma etkinliklerinde Refik Halit Karay'ın *Eskici* adlı hikâyesini ana metin olarak, Yunus Emre'nin ilahisini ara metin olarak inceleyeceksiniz. Temanın devamında Falih Rıfkı Atay'ın *Bizim Akdeniz'den* adlı metninden hareketle gezi yazısının özelliklerini keşfedeceksiniz. Dinleme/izleme etkinliklerinin yer aldığı bölümde Nevruz adlı belgeseli izleyerek somut olmayan kültürel miraslarımızdan biri olan Nevruz'u keşfedeceksiniz. Yazma etkinliklerinin yer aldığı bölümde Nevruz ile ilgili bilgi toplayarak infografik bir metin hazırlayacaksınız. Konuşma bölümünde ise size verilen performans görevinin yönergeleri doğrultusunda mekân tanıtımı yaparak konuşma performansınızı sergileyeceksiniz.

- ➔ **Anlatıcı:** Yazar hikâyede, anlatma görevini bir anlatıcıya verir. Bu anlatıcı, olay ve durumları okuyucuya aktarır.
- ➔ **Bakış Açısı:** Olayların veya durumların anlatıcı tarafından ifade edilişi, bakış açısını oluşturur. Hikâyedeki olayların kimin gözünden ve nasıl anlatılacağına, anlatıcının olayların ne kadarını bilmesi gerektiğine yazar karar verir.
- ➔ **Giriş- Gelişme-Sonuç:** Öğretici metinlerin planını oluşturan bölümlerdir.
- ➔ **Infografik Metin:** Bilgi ve grafik kelimelerinin birleşimiyle oluşan infografik kelimesi; ilgi çekmek, algıyı ve anlamayı artırmak için düzenlenmiş görsel iletişim biçimi anlamına gelmektedir.
- ➔ **Mekân:** Hikâyede olayın geçtiği ya da durumun yaşandığı yerdir. Yazar, hikâyesinde olayların geçeceği mekânı gerçek dünyadan (ev, konak, iş yeri, çarşı, pazar, uçak, sokak vb.) alabileceği gibi tamamen hayal ürünü bir mekân da kurgulayabilir.
- ➔ **Olay Örgüsü:** Kurmaca metinlerde olaylar ve durumlar belirli bir düzen içinde sıralanır ve bu sıralanış, hikâyenin olay örgüsünü oluşturur.
- ➔ **Serim-Düğüm-Çözüm:** Olay çevresinde gelişen edebî metinlerin planını oluşturan bölümlerdir.
- ➔ **Şahıs Kadrosu:** Hikâyede yer alan kişilerin tümüne verilen genel addır.
- ➔ **Zaman:** Hikâyedeki olayların ya da durumların yaşandığı zaman dilimidir.

HANGİ TÜRLERLE KEŞFEDECEKSİNİZ?

Kurmaca metinlerin yapı unsurlarını çözümleme becerinizi geliştirmek için hikâyeler okuyacaksınız. Ses, ritim, ahenk unsurlarıyla diğer türlerden ayrılan şiirin kendine has yapı unsurlarını analiz edeceksiniz. Yazarların gezip gördüğü yerleri anlatan gezi yazıları sayesinde öğretici metinlerin yapı unsurlarını tespit edeceksiniz. Önceki öğrenme yaşantılarınızda edindiğiniz hikâye, şiir ve gezi yazısı türlerine ilişkin bilgi ve beceriler bu temada öğreneceğiniz içeriğe temel oluşturacaktır.

Hikâye: Gerçek veya tasarlanmış olayların ya da durumların okuyucuya estetik zevk verecek şekilde anlatıldığı kısa edebî yazılara hikâye (öykü) denir. Hikâyeler genellikle bir ana olay ya da duygu etrafında gelişir. Her hikâyede olay, kişi, yer ve zaman unsurları bulunur. Ayrıntılara yer verilmez.

Şiir: Zengin sembollerle, ritimli sözlerle, seslerin uyumlu kullanımıyla ortaya çıkan, kendi başına bir bütün olan, coşku ve heyecanı dile getiren edebî anlatım biçimidir.

Gezi Yazısı: Gezilip görülen yerleri, o yerlerin özelliklerini, gelenek ve göreneklerini anlatan düzyazı türüdür. Gezi yazıları, bu özelliklerinden dolayı tarihî ve coğrafi metinlerdir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEDE NELER YAPACAKSINIZ?

Keşfettiklerinizi, öğrendiklerinizi ölçmek ve değerlendirmek amacıyla

- ✓ kısa cevaplı sorular,
- ✓ anlamsal çağrışım haritaları,
- ✓ T diyagramı,
- ✓ açık uçlu sorular,
- ✓ çıkış kartı (3-2-1),
- ✓ hikâye haritası,
- ✓ çalışma kâğıdı,
- ✓ kısa yansıtma makalesi,
- ✓ evet/hayır kartları,
- ✓ karşılaştırma tablosu

gibi ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanacaksınız.

Tema sonu değerlendirme sorularını çözerek keşfettiklerinizi pekiştirecek, kalıcı bilgilere dönüştüreceksiniz.